

MADAGASKARREKO GOSETEARI EZ DIOGU SO EGITEN, KLIMA JUSTIZIA EZ DUGULAKO AKUILU

Ekainaren 23an ukan genuen IPCC Klima Aldaketari Buruzko Gobernu Arteko Taldearen azken txostenaren berri, alarma gorria baino gehiago beltza pitzaraziz: ez badugu berehala aldaketa drastikorik bideratzen, bukatuko da gurea. Klima aldaketaren eraginez idortek eta goseteak gaiztotuko eta emendatuko direla abisatzen dute zientifikoek. Halabeharra edo, une berean Kanadan zein Madagaskarren sekulako idortea pairatzen zuten, batean –Madagaskarren– bestean ez bezala, gosetea eta gosez hiltzeak ondorioztatuz. Baina gu, mendebaldetarrok, Kanadari begira gara, klima justizia ez dugulako helburuen artean eta arlo horretan ere ez dugulako dekolonizaturik gure jarrera. Klima larrialdian ere pobreenak dira gehien kaltetuak eta hori kontutan hartzeari deitzen zaio klima justizia.

JENOFA BERTHOKOIRIGGIN

Madagaskarren jarraian bizitu idortek gosetea eragin dute. Familiak sufritzen dute eta jende anitz gosez hiltzen ari da. Ez da gerlarengatik ezta gatazkengatik ere, baizik eta klima aldaketarengatik. Munduko eskualde honek ez du ezertan klima aldaketa ondorioztatu, eta alta, honek du prezioa pagatzen”. Horrela mintzo da David Beasley Munduko Elikadura Programaren zuzendaria. “Krisi ikusezin” gisa definitzen du Afrikaren hegoekialdeko irlan gertatzen ari dena. Ikusezina begiraten ez dionarentzat, begirada harantza luzatuz gero, egoera deigarria eta larria delako: 1,14 milioi herritar dira gosez, eta 500.000 madagaskartarrek dute gosetea pairatuko ondoko hilabeteetan. Milaka familiek ihes egin dute jada, elikagai bila –klima errefuxiatuen errealitatea ez da gehiago gerorako kontua-. “Hilabeteak bizirauten dutela kaktus gorrien fruitu gordinak, hosto basak eta otiak janez. Ezin dugu ezikusiarrena egiten segitu”.

Bizkitartean nazioartea Kanadako tenperatura altuei eta sute ikaragarriari begira dugu. Baina funtsean, arazo bera bizi dute bi aldeetan, bata munduaren Iparrean –gurean, gure arreta piztuz–, besteak, munduaren Hegoan –guretik urrun-. “Klima larrialdiak eragindako lehen gosete” gisa aurkeztua da madagaskartarrena. 2020ko maiatzaz geroztik dabilta goseteari aurre egin nahian, nazioartean ezaxolakeriaren erdian. Oinarrian, batetik idortea eta bestetik, deforestazioak eragindako

lur-higadurak eta hondar-tenpestak –azken honek estaltzen eta beraz galarazten dizkietela dituzten nekazal ekoizpen bakarrak-. Ideia bat ukateko, abendua eta otsailaren artean ez dute euri tanta bakar bat ere ukan, printzipioz, euri-sasoia dute-larik garai hau.

KANADAN ERE ARAZO BERA

Kanadakoari sakonki begiratzeari ez dute interesik *mainstream* komunikabideek, klima aldaketaren gaia mahaigaineratzen digulako, kausei, ondorioei eta aldaketei begiratzera behartuz. Alta, xehekiago so eginez gero, laster ohartzen gara idortek jaki ekoizpenak kalteturik dituela Kanadan ere bai. *Radio Canada* komunikabideak plazaratu *Canicule et sécheresse, les agriculteurs de l'Ouest en payent le prix* (“Berote handia eta idortea, Mendebaldeko nekazariak pagatzen dute prezioa”) artikuluan datu esanguratsuak agertzen dira: aurtengo AEBetako gari ekoizpenean %20 bakarrik da “kalitate onekoa”, iaz %70 zenean; koltza tona 800 dolarretan salerosten zen ekaina bukaeran, 1982az geroztik ez zen hain gora izan prezioa. Bertako laborariak ere kezkatuak dira: “Lurra idorra delarik ezer ez da hazten. Ura behar dugu bizitzeko, eta urrik gabe ezer ez da hazten”. Horrela dabilta aurten, haziak usaian baino barnerago ereinez, barnerago lurra doi bat hezea izanen denaren esperantzarekin. Baina laborariez gain, edozein herritar da kaltetua, ur erreserbak ttipiturik uraren kontsumoa apaldu

beharrean delako eta jakiak garestiago pagatu beharrean ere delako. Baina Kanada ez da Madagaskar, ez mundu mailako kokapen geopolitikoan, ez eta ere errealitate sozioekonomikoari dagokionez; eta horrek egiten du gosetea ez dutela oraindik bizi.

Testuinguru horretan agertu zitzaigun ekainaren 23an IPCC (Klima Aldaketari Buruzko Gobernu Arteko Taldea) egituraren txostena AFP Frantziako prentsa agentziak filtraturikoa, ondoko abisua plazaratuz: “Lurreko bizitza berrituko da, gizateria ez”. Argiki mintzo dira zientifikoak eta ez dira itxaropentsu: “hamarkada honetan” ez badugu aldaketa drastikorik bideratzen, apokaliptikoa ukanen dugu biharra. Funtsean, 4.000 orriko txostenean idortek eta goseteaz mintzo dira luze eta zabal: “420 milioi pertsona gehiagok pasako dute bero handia, baldin eta berotze globala +2 °C-koa bada +1,5 °C-koa izan beharrean. Zehazkiago, 1,7 mila milioi lagun gehiago egon dira bero handien eraginpean, 420 milioi muturreko tenperaturetan eta 65 milioi dute bost urtean behin ohiz kanpoko kanikula bizituko”. Oroit gara, industriaurreko garaiarekin alderatuta, tenperatura emendioa 2 °C-ra mugatzeko helburua finkatzen duela Parisko 2015eko akordioak, idealean +1,5 °C-ra mugatzeko asmoarekin. Hots, duela sei urte +2 °C-ko heina bizigarri ikusten bazuen IPCCek, aldi honetan, +1,5 °C-koa du beharrezkotzat, “hortik gorago, ondorio latzak eta batzuetan itzulezinak pairatuko ditugulako”.

KLIMA ALDAKETAREN EMAITZA

klima larrialdiak eragindako lehen gosete gisa definitua da madagaskartarrek bizi duten gosetea. Oinarrian, idortea eta honen oinarrian klima aldaketa... alta, berotegi gasen isurketa guti eragiten du Afrikako irla honek.

KLIMA JUSTIZIA, EZINBESTEKOA

Munduko edozein lurraldek du idortea pairatzeko arriskua, Oxford Unibertsitateko Friederike Otto ikerlariak *Reporterre*-i azaltzen dionaz: "Ez da salbu den gune geografikorik; edonon gertatu daiteke, kontua da, bero errekorrez mintzo garelara Ipar Amerikan gertatzen denean, ez eta Pakistan, Iran edota Afrikako herri batean dugunean".

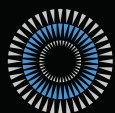
Bero handi horiek gosetea dakarte: Elikadura eta Nekazaritza Erakundearen arabera gosetearen arrazoi nagusien artean dugu orain klima aldaketa, gerla eta kolpe ekonomikoekin batera. Hemendik 60 urtera 600 milioi lagun gehiagok dute gosetea pasako, klima larrialdiaren eraginez. Maleruski beste behin ere Hegoko herriak dira lehen lerroan izanen: 180 milioi lagun izanen dira "elikapen eskas kro-

nikoan" hemendik 30 urtera, hauen %80 Afrika eta hegoekialdeko Asian izanki. Ur eskasian ere, bistan denez. Baina hau ez da albistea, jada IPCCren 2014ko txostenean munduko gobernuak ohartarazten zieten klima aldaketak Iparraren eta Hegoaren arteko ezberdintasunak areagotzen dituela. Lehen aldikoz pobrezia buruzko kapitulua gehitu zuten txostenean, nonbait ohartaraziz zientifikoa bezainbait politikoa ere dela klimaren gaia.

Horregatik dabilta geroz eta gehiago "klima justizia" terminoa erabiltzen, "klima aldaketa"-z hitz egin beharrean. Klima larrialdia bere horretan injustua delako: eragin ttipiena dutenek dute gehien pairatuko, hauei aurre egiteko baliabide gutien ukanki gainera -aldrebes, ardura handiena dutenak dira gutien kaltetuak-. Zifra bakarra: mundu mailako %10 abe-

ratsenek ondorioztatzen dute berotegi gasen isurketen %50, Oxfam egituraren arabera. Noski, izan herri aberats ala txiror, hor ere bertako klase sozial apalenak ditu gehien pairatzen kalteak.

Klimari buruzko nazioarteko gailurretan, klima larrialdiaren arazoari justizia soziala txertatu nahian dabilta herri pobreak. Baina zaila dute, herri aberatsen ezaxolagabekeria eta jarrera berekoia dutelako parean. Hegokoak diruz laguntzeko engaiamendua ere ez dute betetzen Iparrekoek -urtero 100.000 milioi dolar klimaren esparruan eragiteko-. Mailegu bidez dabilta geroz eta gehiago laguntza bideratzen eta hori da okerrera: herri pobreen zorpetzea emendatuz doa, herri aberatsok ondorioztatu arazoei aurre egin ezinean direlako. Klima justiziaz ikaragarri urrun gara. ●

ZINKUNEGI
OPTIKA

Hernani 23 · 20004 Donostia

T. 943 420 624

info@zinkunegioptika.com

www.zinkunegioptika.com

